

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/igdirsosbilder>

İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi

E-ISSN: 2147-6152

Yıl 12, Sayı 34, Ekim 2023

[Araştırma Makalesi] **Atf/Citation:** Alpsoy, İ.; Bingöl, R. (2023). "Türkiye'de Kadın Gazeteciler Üzerine Yapılan Araştırmaların İçerik Analizi". *İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. (34): s. 503-519. **Gönderim Tarihi:**14.06.2023 **Kabul ve Yayın Tarihi:** 10.09.2023-27.10.2023 **DOI:** 10.54600/igdirsosbilder.1314767

Yazarlar/Authors

İkram ALPSOY* Ragıp BİNGÖL**

Makale Adı/Article Name

Türkiye'de Kadın Gazeteciler Üzerine Yapılan Araştırmaların İçerik Analizi

Content Analysis of Research on Women Journalists in Turkey

ÖZ

Araştırmanın amacı, ulusal literatürde kadın gazeteciler üzerine 17.02.2023 tarihine kadar yapılmış çalışmaları tür, yıl, yayımlandığı dil, nitelik, veri toplama metodu, anahtar sözcükler ve alan bazında dağılım boyutları gibi kriterler bakımından incelemektir. Araştırmada kadın gazeteciler ile ilgili makale ve tezlerden oluşan toplam otuz sekiz (38) çalışma değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Araştırmada nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre, gazetecilik mesleğini icra eden kadın gazetecilerle alakalı çalışmaların en fazla makale türünde ele alındığı, metinlerde kullanılan dil olarak sadece Türkçe dilinin kullanıldığı, çalışmaların büyük bir bölümünün nitel araştırma olarak yapıldığı, veri toplama tekniğinde en çok mülakatın kullanıldığı, en fazla iletişim alanında çalışma yapıldığı, en fazla kullanılan anahtar kelimelerin kadın gazeteci, kadın gazeteciler/gazeteciliği, kadın/lar, toplumsal cinsiyet/roller ve basın/medya olduğu, çalışmaların büyük bir kısmının 2016-2022 yılları arasında yapıldığı saptanmıştır. Araştırmanın sonuç kısmında kadın gazeteciler konusunu çalışmayı düşünen araştırmacılara önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kadın Gazeteciler, İçerik Analizi, Nitel Araştırma

ABSTRACT

The aim of the research is to examine the studies on women journalists in the national literature until 17.02.2023 in terms of criteria such as genre, year, language of publication, quality, data collection method, keywords and distribution dimensions on the basis of field. In the research, a total of thirty-eight (38) studies consisting of articles and theses about women journalists were evaluated. Content analysis technique, which is one of the qualitative research methods, was used in the research. According to the findings obtained as a result of the study, the studies related to female journalists practicing journalism are mostly handled in the type of articles, only the Turkish language is used as the language used in the texts, most of the studies are qualitative research, interviews are used the most in the data collection technique, the most It has been determined that studies have been conducted in the field of communication, the most used keywords are female journalist, female journalists/journalism, women/s, gender/roles and press/media, and most of the studies were conducted between 2016-2022. In the conclusion part of the research, suggestions were made to the researchers who are considering working on the subject of women journalists.

Keywords: Women Journalists, Content Analysis, Qualitative Research

* Öğr. Gör. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu/İşleme Yönetimi, ialpsoy@agri.edu.tr
ORCID: 0000-0001-6798-5180.

** Dr., Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, ragibbingol@gmail.com
ORCID: 0000-0002-2964-9108.

Extended Abstract

When the media is evaluated in the most common sense, it has gained the opportunity to reach large masses of people with its wide variety of communication tools, including oral, written, audio, visual and computer elements, and thus to take on an effective and influential structure in all areas of the social structure.

The human resource within the media stands out as an important element while carrying out the task of informing the public. At this point, women had the opportunity to work in the field of media as in many other fields. In this area, where working conditions are heavy compared to some sectors, women try to do their jobs under conditions such as job insecurity, wage problem, mobbing, gender discrimination, social security, sexual harassment and glass ceiling, and this negatively affects their job satisfaction in their profession.

In the light of this information, the aim of the research is to present a general view of the national literature by analyzing the content of accessible postgraduate theses and articles about women journalists in Turkey.

The fact that such a research on women journalists has not been done before in the national literature indicates the originality of the study, but it is expected to contribute to researchers who are considering doing research on women journalists in the future.

The research includes a descriptive study within the scope of the survey model. With scanning models, it is aimed to describe or determine a subject that is present or that took place in the past periods in its existing form.

The analysis of the data obtained as a result of the examination of the documents related to the research subject was carried out with the content analysis method. Documentary sources, which contain information about the situations and concepts that are aimed to be researched with the document review method, are examined. Content analysis, which is used in content research covering the entire field of social sciences, is to bring similar information together within the scope of certain norms and principles and to share this data by editing and interpreting in a way that the target audience can understand.

In the research, master's and doctoral theses and articles published in academic journals on the concept of "women journalists" in Turkey until 17.02.2023 were examined. This research aims to analyze the content of academic studies on women journalists in Turkey.

17 of the theses evaluated as a result of the examinations are master's and one is doctoral thesis. In this study, 20 articles were examined. A total of 38 studies were included in the evaluation.

After reaching the studies published in the national literature on women journalists, the characteristics, findings and results of the studies were examined in the context of content analysis. In order to carry out the analysis within this framework, the accessed studies were evaluated in general terms and the year, type, language of publication, quality, data collection method, year, keywords and distribution dimensions of the studies were determined.

In the study, studies on women journalists were evaluated according to the type of research, language in which it was published, quality, data collection method, year, keywords and distribution on the basis of field. According to the findings, 52.63% of the studies on women journalists consist of articles and 47.37% of them are master's and doctoral theses. One (1) of the theses reached was prepared at doctorate level and seventeen (17) of them were prepared at master's level.

When the studies were examined in terms of published language, it was determined that the studies were published in Turkish.

Qualitative research methods were used in 60.53% of the studies on women journalists, quantitative research methods were used in 18.42%, and mixed methods were used in 21.05%.

Looking at the years in which the reviewed studies were published, it was determined that 63.16% of them were conducted between 2016-2022. It was determined that the first research in the national literature on women journalists was done in 1988. In addition, no research on female journalists was found in the national literature between the years 1990-2000, 2007-2010, 2013-2016.

In the researches, as data collection technique, mostly interview and least document scanning-interview methods were used.

Considering the distribution of studies on women journalists by field, it is seen that the field of Communication stands out with 86.85%.

Keyword titles and words were included in 30 of the 38 studies on women journalists. In these studies, 71 keywords were used. It was determined that the most frequently used keywords in the studies were female journalist (6), female journalists/journalism (6), women/s (9), gender/roles (10) and press/media (12).

As a result, the majority of the studies on women journalists were carried out between 2016-2022, scientific research such as articles and dissertations included this subject, although not very often, studies using qualitative research methods were mostly used as data collection technique. It was determined that the most frequently used keywords were women journalist, women journalists/journalism, women/s, gender/roles and press/media.

In line with the results, the following recommendations can be made. In addition to qualitative research on women journalists, quantitative and mixed research methods can be used in new studies. Researches can be conducted in other languages besides Turkish in order to contribute to the international literature. In addition to this limited number of studies, more studies can be conducted on women journalists. Although the media sector where women journalists work is generally in the field of Communication, this subject can be the subject of research in different fields. Situations such as the extent to which employees are affected by their colleagues, managers and families can be determined. In addition to these researches, studies can be conducted on the problems faced by women journalists in their working life and their solution methods. In addition, all researches available in the national literature are included in the bibliography section in order to contribute to the scientists who will conduct research on women journalists later.

Giriş

İnsanoğlu, tarihsel süreç içerisinde ilk dönemden itibaren iletişim aracılığıyla bilgiye ulaşımını sağlamaya çalışmıştır. İnsanlık ve düşünce tarihiyle eş zamanlı olan iletişimle birlikte yaşadığı dünyaya dair bilgisinin, bilgiden kaynaklı olarak da gücünün arttığını gören insanlar, muhataplarıyla olan iletişimi etkileyen negatif durumlara çare üretmek için yoğun bir uğraş içerisine girmiştir. Düşünce ve duygularını paylaşarak var olmaya çalışan insanoğlu, artan nüfus yoğunluğuna bağlı olarak ortaya çıkan karmaşık yaşam biçimleriyle birlikte kendi cinsi ile kurduğu iletişimi sağlıklı bir şekilde sürdürebilmek için farklı araçlara ihtiyaç duymuştur (Balcı ve Gergin, 2008; Işık, 2005).

Başlangıçta duvar resimleri, ateş, duman vb. yöntemlerle sözsüz ya da sözlü olarak kendisini ifade etmeye çalışan insanoğlu, yüz yüze iletişimin ihtiyaca yeterli cevabı veremediğinden hareketle hızlı, etkin, genel ve kolay iletişim sağlayabilmenin arayışı içerisinde olmuştur. Bu ihtiyaca çözüm üretebilmek adına tarihin ilk dönemlerinden itibaren var olan iletişimde; yazının icadı, ticaretin artması, coğrafi şartlardan kaynaklı zorlukları bünyesinde barındıran ulaşımın kolay hale gelmesi, devlet sistemlerindeki gelişmeler gibi unsurların etkisiyle içerik ve şekil olarak değişiklikler meydana gelmiş, bu durum da yaşanan gelişim süreçleri ile daha modern bir hale gelen iletişimin yaygınlığının artmasına neden olmuştur (Alemdar, 1981; Işık, 2005; Balcı ve Gergin, 2008).

Bu süreçte toplumsal yapı ve iletişimin en hayati aygıtlarından biri haline gelen medya, meydana gelen olaylar ile ilgili bireylerin ve toplumların bilgi edinmesini sağlayan bir konuma ulaşmıştır (Tokgöz, 1987). Teknolojideki gelişmelerle birlikte yazılı, işitsel ve görsel araçlarda yaşanan gelişmeler medyada zaman içerisinde önemli ilerlemelerin olmasını sağlamıştır.

Medya, en yaygın anlamda değerlendirildiği zaman sözlü, yazılı (gazete, dergi, kitap) işitsel (radyo, kaset, plak), görsel (sinema, televizyon) ve bilgisayar (internet, e-mail) unsurlarını kapsayan yaygın iletişim aracı çeşitliliği ile geniş halk kitlelerine ulaşma ve böylelikle sosyal yapının tüm alanlarında etkili ve sözü geçen bir yapıya bürünme imkanına kavuşmuştur (Nalçaoğlu, 2005; Çoban, 2007).

Medya bünyesindeki insan kaynağı, kamuoyunu bilgilendirme görevini gerçekleştirilirken önemli bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Toplum yapısının ve insan kaynağının yarısını oluşturan kadınlar, bir çok alanda olduğu gibi medya alanında da çalışma imkanı bulmuşlardır. Zaman içerisinde medya alanında görev yapanların iş yaşamı ve ekonomik durumlarına etki eden kanuni ayarlamalar hayata geçirilmiş olmasına karşın kadınlar, zaman mefhumu gözetmeksizin çalışmanın beklendiği bu sektörde birçok sorunla mücadele etmek durumunda kalmaktadır. Bazı sektörlerde oranla çalışma şartlarının ağır olduğu bu alanda kadınlar, iş güvencesizliği, ücret sorunu, mobbing, cinsiyet ayrımcılığı, sosyal güvenlik, cinsel taciz ve cam tavan gibi şartlar altında işlerini yapmaya çalışmakta, bu durumda mesleklerinde iş tatminini elde etmelerini olumsuz yönde etkilemektedir (Kuyucu, 2013; Seçkin, 2004).

Oysa ki Tanzimat'tan itibaren Türk basınında yer alan kadın gazetecilerin sayısının artmasının iş yaşamında kadın erkek eşitliğine katkı sağlamanın yanı sıra medya aygıtlarında kadın olgusunun ele alınmış biçimini de etkileyeceği düşünülmektedir. Genel olarak eş, anne, ev işlerinden sorumlu, yaşlı ve hasta bakıcılığı yapan, çocuk bakan, haksızlıklara uğrayan, zavallı, şiddete uğrayan, cinsel obje vb. içeriklerle medyada temsil edilen kadınların, kadın gazeteci sayısındaki artışla birlikte değişmesi muhtemel haber dili ile birlikte toplum içerisindeki ikincil konumdan çıkması beklenmektedir.

Bu bilgiler ışığında araştırmanın amacı, kadın gazeteciler ile ilgili Türkiye'de yapılmış ve ulaşılabilir durumda olan lisansüstü tez ve makalelerin içerik analizini yaparak ulusal literatürün genel bir görünümünü ortaya koymaktır. Ulusal literatürde kadın gazeteciler ile alakalı böyle bir araştırmanın daha önce yapılmaması çalışmanın özgünlüğüne işaret etmekle birlikte ilerleyen süreçte kadın gazetecilerle ilgili araştırma yapmayı düşünen araştırmacılara katkı sunacağı düşünülmektedir.

1. Geleneksel ve Yeni Medya

İnsanoğlu, yeryüzündeki yolculuğunun başlangıcından itibaren duygu, düşünce ve hislerini muhataplarına aktarırken birçok yöntemden faydalanmıştır. Başlangıçta sözlü anlatımdan yararlanılarak yapılan bilgi paylaşımları sonraki dönemlerde yazının icad edilmesi ve baskı teknolojisinde meydana gelen ilerlemelerle kaydedilir hale gelmiştir. Nesilden nesle aktarımı zaman içerisinde artan bilginin teknoloji alanındaki gelişmeler sonrası ulaşılabilirliği ve görünürlüğü artmıştır. İçerisinde bulunduğumuz dönemde ise internet dünyasında ortaya çıkan ilerlemelerle birlikte, daha önce tek yönlü gerçekleşen bilgi aktarım süreci çift yönlü hale gelmiştir.

İnsanlar üzerinde yaşamlarına girdiği andan itibaren ciddi etkiler oluşturan geleneksel iletişim aygıtları, yaptıkları paylaşımlarla toplumların tüm katmanlarına erişebilme imkanını bulmuştur. (Chomsky ve Herman, 1998). Kitle iletişim araçları içerisinde yer alan gazete, bireylerin yaşadıkları ülkeler ve diğer ülkelerde meydana gelen olaylar ile ilgili bilgiye ulaşmasını sağlama, insanların siyaset, kültür, düşünsel, sosyal ve ekonomi ilgili bilgi altyapısını artırma amacıyla farklı zaman dilimlerinde (günlük, haftalık, aylık, dönemlik vb.) yayımlanarak kişilerin haberlere erişimi kolay hale getirmek için ortaya çıkmıştır (Gezgin, 2003: 12). Başlangıçta amacı yalnızca kar etmek olmayan gazetelerin temel hedefi, olaylara dair bilgilere ulaşmak ve haberlerin kamuoyuna yansıtılmasını sağlamaktır. İlerleyen dönemlerde ise insanların bilgi edinmesini kolaylaştıran yayımlardan maddi yarar elde etmenin yanı sıra politik kaygı ve taleplerle de bilgiyi hedefkitleye ulaştırmışlardır (Habermas, 2010: 305-306).

Günümüzdeki gazetelerin ilk öncülleri olan haber kitapları 1513’de İngiltere’de ortaya çıkmış, zaman içerisinde ise ortaya çıkan haber yapıları bu kitapların yerini almıştır. Yaygın olarak ülkelerin iktisadi ve dış politika adımlarının yer aldığı olayların aktarıldığı haber yapılarının belirli zaman dilimlerinde neşredilmesiyle günümüz gazeteciliği de başlamıştır. 1661’de Almanya’da yayın hayatına başlayan Leipziger Zeitung, ilk günlük gazetedir. Osmanlı Devleti’nde 1727 yılında İbrahim Müteferrika tarafından kurulan ilk Türkçe basımevi ile yayıncılık faaliyetleri başlamış (Gezgin, 2003: 17-18), 1831’de yazın hayatına giren Takvim-i Vekayi, Osmanlı ve Türk basın tarihinde Türkçe yayımlanan ilk gazete olarak kayıtlara geçmiştir (Girgin, 2009: 39). Zaman içerisinde sayısı artan gazeteler ile günümüzde yayım hayatında varlığını devam ettiren gazetelerin, süreklilik ve belirli bir düzen içerisinde günlük, haftalık ya da aylık olarak okuyucuyla buluşması kitle iletişim aygıtlarındaki devamlılığa işaret etmekte, bu da geçmişle bugün arasındaki esas fark olarak ortaya çıkmaktadır. Yayımlanan bilgilerin belgesel nitelik ve önemde olması da gazetelerin değerini sergilemektedir (Atabek ve Dağtaş, 1998: 306).

Kitle iletişim organlarından biri olan ve bireylerin yaşamında gazeteden sonra yer edinen radyo, pahalı olmaması, taşıma imkanının bulunması ve fiziki alan mecburiyeti olmaması vb. özelliklerinden kaynaklı olarak kısa bir dönemde bilinir hale gelmiştir. Radyo, toplumsal yapıdaki her katmana seslenme özelliği ile televizyonun ortaya çıkışı ve kitlelere yaygın bir şekilde ulaştığı döneme kadar en yaygın kitle iletişim aracı olmuştur (Arık, 2013: 113, 115).

İngiltere’de 1926 yılında iki nokta arasında elektrik devresi yardımıyla görüntü iletiminin yapılması ile ilk yayının gerçekleştirildiği televizyon, gündelik yaşamında yer edindiği her kesimden insana ulaşabilmesi niteliğiyle kitle iletişim araçları arasında kullanım alanı en yaygın aygıt olmuştur. Televizyon sözlü, görsel, işitsel yönü, aynı zaman diliminde farklı duygulara ileti gönderebilme özelliğiyle insanların yönelimini etkileyebilmektedir. Zihin için daha uyarıcı ve kapsayıcı bir ortak medeniyete katılma isteğini artıran özelliğinin yanı sıra etkisi, tüketici ilgisi ve yaygınlığıyla üretim merkezlerinden olduğu popüler kültürün etkileneni ve etkileyeni konumundadır (Aziz, 2010; Geçer, 2013; Maigret, 2012; Arık, 2013).

Tek yönlü bilgi aktarımı özelliğine sahip gazete, radyo, televizyon, sinema vb. araçların bünyesinde yer aldığı geleneksel iletişim aygıtları, insanların olaylara bakış açılarının şekillenmesinde başat aktörler arasında yer almıştır. Öte yandan teknolojiye yaşanan gelişmelerle doğru orantılı olarak bilgisayar ve internet kullanımının yaygınlaşması (Yaylagül, 2006: 85) ile yeni medya kavramı insanların yaşamında yer almaya başlamıştır.

Gündelik hayatta hergeçen gün genişleyen kullanım alanı ile vazgeçilmez olarak değerlendirilen bilgisayar, cep telefonu, tablet vb. aygıtlar yeni medya şeklinde tanımlanan ve kendine mahsus bir medya formunun ortaya çıkmasını sağlamıştır. İletişim ve bilişim alanındaki teknolojik etkileşimin önemli bir yansıması olan yeni medya ile bireylerin bilgiyi olası en kısa zamanda elde, muhataplarına aktarma ve kendilerini özgür bir şekilde yansıtabilmelerinin zemini oluşmuştur (Aydoğan, 2013: 180). Medya alanında yaşanan bu teknolojik dönüşüm hedef kitlenin pasif konumdan aktif konuma geçmesine, böylelikle aktarılan iletileri analiz etme, olumlu, olumsuz ya da nört bir tutum takınmasına imkan sağlamıştır. Bunun yanı sıra kitle iletişim organları ile yaşanan üretmemesi hali, bireyleri ileti oluşturabilen ve oluşturduğu mesajı başkalarına aktaran bir konuma taşımıştır. İnsanlar, internet tabanlı teknolojiye yeni teknolojilerin sağladığı güçle çeşitli fırsatlara erişmiş, bu durum da iletişime dair yeni bir formun oluşmasına neden olmuştur (Yaylagül, 2006; Sarıgül, 2023).

2. Kadın Gazeteciler

Günümüzde gazetecilik sektöründeki görünürlüğü bir çok alanda olduğu gibi artış gösteren kadınların (Gönenç, 2003: 24) Türk basın dünyasındaki ilk yer alışı Tanzimat dönemine rastlamaktadır (Asker, 1990: 117). Bu dönemde Fransa'daki Sorbonne Üniversitesi'nde öğrenim gören Selma Rıza Feraceli, İttihat ve Terakki Partisi'nin yayın organı konumundaki Fransızca olarak yayımlanan Meşveret ve Türkçe yayımlanan Şuray-ı Ümmet Gazeteleri'nde çalışmasından dolayı ilk Türk kadın gazeteci unvanını almıştır (Aytaç, 2003). Osmanlı Devleti döneminde tanınmış ve zengin ailelere mensup iyi eğitilmiş kadınlar, basında gazetecilik mesleğini yürütmüşlerdir. Halide Edip, Suat Derviş, Fatma Aliye, Nezihe Muhiddin vb. kadın gazeteciler olarak bu dönemde öne çıkan isimler arasında yer almaktadır (Tekvar, 2016: 437).

1960'lı yıllardan itibaren feminist hareketin de katkısıyla medya kuruluşlarında çalışan kadın sayısında birçok ülkede artış olduğu görülmektedir (Aybay, 2006; Delano 2003). Türk basınında ise zaman mefhumundan bağımsız çalışma şartlarını bünyesinde barındıran gazetecilik alanında kadın sayısında yaşanan artış, birçok üniversitedeki İletişim Fakülteleri'nde alanla alakalı bölümlerin açıldığı 1980'li yıllara rastlamaktadır (Gönenç, 2003:24).

Yine bu dönemde özel müteşebbislerce medya sektöründe işletilmeye başlanan radyo ve televizyon kanal sayılarında yaşanan artışa bağlı olarak kadınların bu alanda iş bulma oranı yükselmeye başlamıştır. Kadınlara dair konuların ele alındığı eklerin ve sayfaların bazı gazeteler tarafından hazırlanmaya başlanması ve dergi yayıncılığının gelişmesi de kadınların gazetecilik alanına girişini kolaylaştırmış ve hızlandırmıştır. Medyada özel şirketlerin 1990'lı yıllardan itibaren artması da kadınların, bu alanda daha fazla iş bulmasına etki etmiştir. Buna karşın medya kurumlarına sahip olma bakımından erkeklerin gerisinde kalan kadınlar, yönetici pozisyonlarına da etki etme yönünden fazla bir varlık gösterememiş daha çok editörlük, yayın bölümleri, magazin sayfaları ve yazı işlerinde yer almışlardır (Yazıcı, 2012; KSGM, 2008).

Erkek egemen bir yapıya sahip medya sektöründe (vanZoonen, 2014: 369-370.) kadınların gazetecilik mesleğinde belirli alanlarla sınırlı olmalarında bu mesleği icra eden kadınların bakış açılarının da etkisi bulunmaktadır. Tanrıöver, (2000) "Medya sektöründe kadın işgücü" isimli çalışmasında bu durumu şöyle açıklamaktadır: "*Bizim mesela dergilerde hepsi kadın, hiç erkek yok dergilerde, fotoğrafçılarımız hariç. Çünkü kadın dergisi yapıyoruz. Erkekler de yapabilir ama erkeklerle kadının bakış açısı asla aynı değil. Kadın dergilerinde o yüzden yani, ben şahsen kadınlarla çalışmayı tercih ediyorum(...)*" diyen Sabah gazetesi Melodi eki yazarı Özlem Akalan, genelde kadın araştırmalarında tartışma konusu olan çelişkili durumu da gözler önüne serer: Kadın bakış açısı ile "kadın işi" arasındaki ince ayrım çizgisi ya da bu ikisinin birbirine karıştırılması." (s. 179).

Medya sektöründe işgören olarak sınırlı alanlarda yer alabilen kadınlar, çalışma şartlarındaki zorluk, iş güvencesizliği, ücret politikası, mobbing, sosyal güvenlik, toplumsal ayrımcılık, cam tavan sendromu vb. sorunları da yaşamak durumunda kalmakta (Kuyucu, 2013: 41, 43), bunun da genel olarak kadın çalışanların bilgi düzeyleri ve sahip oldukları becerilerden daha çok cinsiyetleri ile alakalı olduğu değerlendirilmektedir (Avdullahu 2015: 15).

3. Yöntem

Kadınlar üzerine yapılan araştırma, tarama modeli kapsamında betimsel bir çalışmayı içermektedir. Tarama modelleri ile hali hazırda mevcut bulunan ya da geçmiş dönemlerde yer alan bir konunun var olan biçimiyle betimlenmesi ya da saptanması hedeflenmektedir (Karasar,

2018: 109). Araştırma konusu ile alakalı dokümanların incelemesi sonucu elde edilen verilerin analizi, içerik analizi metoduyla gerçekleştirilmiştir. Doküman incelemesi metodu ile araştırılması hedeflenen durum ve kavramlar ile alakalı bilgilerin yer aldığı belgegeçer kaynaklar incelenmekte (Yıldırım ve Şimşek, 2011), Yıldırım’a (2015) göre sosyal bilimler alanının tamamını kapsayan içerik araştırmalarında yararlanılan içerik analizi (s. 106) ise benzerlik arz eden bilgileri belirli norm ve düsturlar kapsamında aynı zeminde buluşturmak ve bu verileri hedefkitlenin anlayabileceği biçimde düzenleme ve yorumlama yaparak paylaşmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Araştırmada, Türkiye’de 17.02.2023 tarihine kadar “kadın gazeteciler” kavramı ile ilgili hazırlanmış yüksek lisans ve doktora tezleri ile akademik dergilerde yayınlanmış makaleler irdelenmiştir. Bu araştırma, Türkiye’de kadın gazeteciler üzerine yapılmış akademik çalışmaların içerik analizlerini yapmayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına cevaplar aranmıştır.

- Kadın gazeteciler üzerine yapılmış araştırmaların türü nedir?
- Kadın gazeteciler üzerine yapılmış araştırmalar hangi diller kullanılarak yazılmıştır?
- Kadın gazeteciler üzerine yapılmış araştırmalar, nitelik açısından nasıl bir dağılım göstermektedir?
- Kadın gazeteciler üzerine yapılmış araştırmalarda kullanılan veri toplama teknikleri hangileridir?
- Kadın gazeteciler üzerine yapılmış araştırmalar, yayın yıllarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
- Kadın gazeteciler üzerine yapılmış araştırmalarda en çok hangi anahtar kelimeler kullanılmaktadır?
- Kadın gazeteciler üzerine yapılmış araştırmalar, hangi alanlarda yoğunlaşmaktadır?

Bu araştırma kapsamında incelenecek lisansüstü tezler için Yükseköğretim Kurumu’nun (YÖK) Ulusal Tez Merkezi, makaleler için ise Google Akademik, DergiPark, Ulakbim TR Dizin, Google, ACAR Index, SOBIAD, EBSCO Host, Arastirmax, ProQuest, Researchgate, ASOS, TOKAT Ulusal Toplu Katalog, İdealonline 10.02.2023- 17.02.2023 tarihleri arasında taranmıştır. Tarama sırasında; “Kadın gazeteci”, “Kadın gazeteciler”, “Kadın Medya Çalışanları”, “Medyada Kadın İşgücü” ifadeleri kullanılmıştır. Araştırmada ulaşılabilen çalışmaların bir defaya mahsus olarak değerlendirme kapsamına alınmasına özen gösterilmiştir. Bu nedenle Ulusal Tez Merkezi’ne iki kere yüklenen bir (1) lisansüstü tez (Özlem, 2012) ve tam metnine ulaşılamayan iki (2) lisansüstü tez (Kırımlı, 1988; İnceoğlu, 2000) olmak üzere toplam üç (3) lisansüstü tez değerlendirilmeye tabi tutulmamıştır.

İncelemeler sonucunda on sekiz (18) adet lisansüstü teze ve yirmi (20) adet makaleye ulaşılmıştır. Değerlendirmeye alınan tezlerin, on yedisi (17) yüksek lisans (Eyyuboğlu, 2010; Alpsoy, 2016; Zeynalova, 2021; Tuna, 2021; Şen, 2019; Avdullahu, 2019; Bakırcı, 2013; Demir, 2020; Asker, 1990; Alakent, 2021; Karaman, 2006; Kılıç, 2013; Çalışır, 2003; Yıldız Kaya, 2022; Yazıcı, 2012; Özey, 2018; Koloğlu, 2019) biri (1) doktora (Balta Peltekoğlu, 1988) tezidir. Bu çalışmada yirmi (20) adet makale (Ünal, 2020; Yapar Gönenç, 2003; Oya Tekvar, 2016; Şahin Kırıl ve Asit, 2017; Aybay, 2006; Sarışın, 2020; Tufan Tanrıöver, 2020; Ilgaz Büyükbaykal, 2007; Kuyucu, 2013; Küçükalkan ve Demirel, 2021; Kiraz Demir, 2022; Dinç, 2019; Kızılca ve Karagöz Kızılca, 2018; Akıner, 2020; Besler ve Oruç, 2010; Bilecen, 2020; Özsoy vd., 2022; Yücebaş, 2021;

Özsoy, 2016; Karaduman, 2016) incelenmiştir. Toplamda elli sekiz (38) çalışma değerlendirme kapsamına alınmıştır.

Kadın gazeteciler üzerine ulusal literatürde yayımlanan çalışmalara ulaşıldıktan sonra, çalışmalara dair özellikler, bulgular ve sonuçlar içerik analizi bağlamında incelenmiştir. Bu çerçevede analizi gerçekleştirebilmek amacıyla, erişim sağlanan çalışmalar genel anlamda değerlendirmeye tabi tutulmuş ve çalışmaların yılı, türü, yayımlandığı dil, nitelik, veri toplama metodu, yıl, anahtar sözcükler ve alan bazında dağılım boyutları tespit edilmiştir. Araştırmada kullanılan bu boyutların belirlenmesinde Çilingir, (2017), Işıkay ve Taslak, (2021), Erdem, (2018), Seyrek, (2023), Almaz (2021), Battal ve Seyrek'ten (2022) yararlanılmıştır.

Bu kategoriler kapsamında elde edilen veriler Microsoft Excel Elektronik Tablo Programı'na kaydedilerek otuz sekiz (38) çalışma analiz edilmiştir. Microsoft Excel Elektronik Tablo Programı'na işlenen veriler yeniden değerlendirmeye tabi tutulmuş ve frekans dağılımları hesaplanmıştır. Türkiye'de kadın gazeteciler üzerine yapılmış araştırmalar ortaya konulması hedeflenmiş ve bu konu ile ilgili yapılacak araştırmalarda yararlanılabilecek önerilerde bulunulmuştur.

4. Bulgular

Bu kısımda, medya sektöründe çalışan kadın gazeteciler üzerine yapılan çalışmalar, araştırma sorularında belirtilen kriterler çerçevesinde incelenmiştir. Çalışmalar, araştırmanın türü, yayımlandığı dil, nitelik, veri toplama metodu, yıl, anahtar kelimeler ve alan bazında dağılımlara göre değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular tablo halinde verilmiştir.

Araştırmanın Türü	Sayı	Yüzde(%)
Makale	20	52,63
Tez	18	47,37
TOPLAM	38	100

Tablo 1. Araştırmaların türlere göre dağılımı (n=38)

Kadın gazeteciler ile ilgili ulaşılan otuz sekiz (38) çalışmanın türüne ait bulgular Tablo 1'de belirtilmiştir. Elde edilen bulgulara göre; araştırmaların %52,63'ü makalelerden, %47,37'si lisansüstü tezlerden oluşmaktadır.

Araştırmanın Dili	Sayı	Yüzde(%)
Türkçe	38	100
TOPLAM	38	100

Tablo 2. Araştırmaların dillere göre dağılımı (n=38)

Kadın gazeteciler ile ilgili ulaşılan otuz sekiz (38) çalışmanın diline ait bulgular Tablo 2'de gösterilmiştir. İncelenen araştırmaların %100'ü Türkçe olarak yayınlanmıştır.

Araştırmanın Niteliği	Sayı	Yüzde(%)
Nitel	23	60,53
Nicel	7	18,42

Karma	8	21,05
TOPLAM	38	100

Tablo 3. Araştırmaların nitelik yapısına göre dağılımı (n=38)

Kadın gazeteciler ile ilgili ulaşılan otuz sekiz (38) çalışmanın niteliğine ait bulgular Tablo 3’de yansıtılmıştır. İncelenen araştırmaların %60,53’ü nitel araştırma yöntemine, %18,42’si nicel araştırma yöntemine %21,05’i ise karma yönteme göre yapılmıştır.

Veri Toplama Tekniği	Sayı	Yüzde(%)
Mülakat	17	44,73
Belge Tarama	10	26,33
Anket	6	15,79
Mülakat-Anket	3	7,89
Belge Tarama-Mülakat	2	5,26
TOPLAM	38	100

Tablo 4. Araştırmaların nitelik yapısına göre dağılımı (n=38)

Kadın gazeteciler ile ilgili ulaşılan otuz sekiz (38) çalışmanın veri toplama tekniğine ait bulgular Tablo 4’de belirtilmiştir. İncelenen araştırmaların %44,73’ünde verilere mülakat tekniği kullanılarak ulaşıldığı belirlenmiştir. Bunun yanı sıra araştırmaların %26,13’ünün belge tarama, %15,79’unun anket, %7,89’unun mülakat-anket ve %5,26’sının belgetarama-mülakat yöntemi ile elde edildiği saptanmıştır.

Araştırmanın Yılı	Sayı	Yüzde(%)
1988	1	2,63
1990	1	2,63
2000	1	2,63
2003	2	5,26
2006	2	5,26
2007	1	2,63
2010	2	5,26
2012	1	2,63
2013	3	7,90
2016	4	10,53
2017	1	2,63
2018	2	5,26
2019	4	10,53
2020	6	15,79
2021	5	13,16
17.02.2022 itibariyle	2	5,26
TOPLAM	38	100

Tablo 5. Araştırmaların yıllara göre dağılımı (n=38)

Kadın gazeteciler üzerine Türkiye’de yazılmış çalışmaların yıllara göre dağılımı Tablo 5’de gösterilmiştir. Tabloda sadece çalışmaların yapıldığı yıllara yer verilmiştir. Elde edilen neticelere göre; araştırmaların %63,16’sının 2016-2022 yılları arasında yapıldığı saptanmıştır. Ayrıca kadın gazeteciler ile ilgili ilk çalışmanın 1988 yılında yapıldığı tespit edilmiştir.

Araştırmanın Alan Bazında Dağılımı	Sayı	Yüzde(%)
İletişim	33	86,85
İşletme	1	2,63
İktisat	1	2,63
Hukuk	1	2,63

Sosyoloji	1	2,63
Eğitim	1	2,63
TOPLAM	38	100

Tablo 6. Araştırmaların alan bazında dağılımı (n=38)

Tablo 6’da kadın gazeteciler üzerine Türkiye’de yazılmış çalışmaların alan bazında dağılımı incelenmiştir. Elde edilen neticelere göre; değerlendirme kapsamındaki araştırmaların alan bazlı dağılımında otuz yedi (33) çalışmanın İletişim alanında olduğu belirlenmiştir. Gazetecilik, Halkla İlişkiler ve Tanıtım, Yeni Medya ve Gazetecilik, İletişim Tasarımı ve Yönetimi, İletişim ve Toplumsal Dönüşüm, Medya ve Kültürel Çalışmalar, Kadın Çalışmaları, Basın Yayın, Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Ana Bilim Dalları’ndaki çalışmalar, İletişim başlığı altında toplanmıştır.

Araştırmanın Anahtar Kelimeleri

Kadın/lar (9)	Erzurum Basını (1)
Kadın Gazeteci (6)	Medya İşletmeciliği (1)
Kadın Gazeteciler /Gazeteciliği (6)	Medya çalışanları (1)
Kadın Medya Çalışanları (1)	Haber (1)
Kadın Yerel Gazeteciler (1)	Uçan Haber (1)
Medyada Kadın İşgücü (1)	Yumuşak Haberler (1)
Medyada Çalışan Kadınlar (1)	İletişim (1)
Kadın Medya Profesyonelleri (1)	İletişim fakültesi mezunları (1)
Medya ve Kadın (1)	Toplumsal Cinsiyet /Rolleri (10)
Yeni Medyada Kadın (1)	Cinsiyet Ayrımcılığı (1)
Kadın Çalışanlar (1)	Cinsiyetçi Söylem (1)
Kadın Çalışmaları (1)	Cinsiyet - Cinsiyetçilik (2)
Kadın İşgücü (1)	Eril dil (1)
Kadın Yönetici (1)	Ataerkil / Ataerkillik (3)
Yerel Medyada Yönetici Kadınlar (1)	Cam Tavan Sendromu / Engelleri (2)
Yazılı Basında Kadın Yöneticiler (1)	Güç Mesafesi (1)
Kadın Hakları (2)	Fikrin Cinsiyeti (1)
Kadın Emeği (1)	Engel (1)
Ücretli Kadın Emeği (1)	Mobbing (1)
Kadın İmgesi (1)	Kimlik (1)
Kadın Olgusu (1)	Türk Sineması (1)
Osmanlı’da Kadın (1)	Yeşilçam (1)
Gazetecilik (4)	İmaj (1)

Gazeteci (1)	Mit (1)
Manşet Gazetecisi (1)	İmge (1)
Savaş Muhabirliği (1)	Sobsister (1)
Hakikat Araştırmacısı (1)	Uçan Süpürge (1)
Yerel Gazeteci (1)	Tükenmişlik (1)
Basın / Medya (12)	Yaşam Doyumu (1)
Yerel Basın / Yerel Medya (4)	Siberfeminizm (1)
Sosyal Medya (1)	Spor - Spor (2)
Prekarizasyon (1)	Kamusal Alan (1)
Derinlemesine mülakat (1)	Modernleşme/ Çağdaşlaşma/ Batılılaşma (1)
Türkiye (1)	Tanzimat Dönemi (1)
Avrupa Birliği (1)	Mesleki Eğitim (1)
Gaziantep (1)	

Tablo 7. Araştırmalarda yer alan anahtar kelimelerin dağılımı (n=30)

Kadın gazeteciler ile ilgili ulaşılan otuz sekiz (38) çalışmanın 30’unda kullanılan anahtar kelimelere ait bulgulara Tablo 7’de yer verilmiştir. Değerlendirme kapsamındaki araştırmalarda kullanılan anahtar kelime sayısının 71 olduğu saptanmıştır. Elde edilen neticelere göre; kadın gazeteci (6), kadın gazeteciler/gazeteciliği (6), kadın/lar (9), toplumsal cinsiyet/roller (10) ve basın/medya’nın (12) en fazla kullanılan anahtar kelimeler olduğu belirlenmiştir. Sekiz (8) çalışmada ise anahtar kelime kullanılmadığı saptanmıştır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmada, 17.02.2023 tarihine kadar ulusal literatürde yer alan kadın gazeteciler ile ilgili hazırlanmış olan yüksek lisans ve doktora tezleri ile bilimsel akademik dergilerde yayınlanmış makaleler incelenmiştir. Bu bağlamda araştırmanın temel amacı, ulusal literatürde kadın gazeteciler üzerine yapılmış araştırmaların, tür, kullanılan dil, nitelik, veri toplama tekniği, anahtar kelime, yıl ve alan bazında dağılım şeklindeki kriterler bakımından incelemektir.

Kadın gazeteciler üzerine yapılan çalışmaların %52,63’ü makalelerden %47,37’si yüksek lisans ve doktora tezlerinden oluşmaktadır. Ulaşılan tezlerden bir (1) tanesi doktora on yedi (17) tanesi ise yüksek lisans düzeyinde hazırlanmıştır. Kadın gazetecilerle ilgili araştırmaların makale ve tez gibi bilimsel platformlarda sınırlı sayıda yayınlanması yerel literatürde konuya yeterli önemin verilmediğini göstermektedir.

Kadın gazeteciler üzerine yapılan araştırmaların %60,53’ünde nitel araştırma yöntemlerinden, %18,42’sinde nicel araştırma yöntemlerinden, %21,05’inde ise Karma yöntemden yararlanılmıştır. Bu sonuçların Işıkkay ve Taslak, (2021), Erdem, (2018), Seyrek, (2023), Almaz (2021), Battal ve Seyrek’in (2022) çalışmalarındaki bulgularla örtüştüğü görülmektedir.

İncelenen araştırmaların yayınlandığı yıllara bakıldığında %63,16’sının 2016-2022 yılları arasında yapıldığı saptanmıştır. Kadın gazetecilerle ilgili ulusal literatürde ilk araştırmanın 1988 yılında yapıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca ulusal literatürde 1990-2000, 2007-2010, 2013-2016 yılları arasında kadın gazetecilerle ilgili herhangi bir araştırmaya rastlanamamıştır. Bu durum, kadın gazeteciler konusunun yeterli derecede incelenmediğini, bu konu üzerine yapılmış çalışmaların

kısıtlı olduğunu, buna karşın yıllar içerisinde kadın gazeteciler konusuna duyulan ilginin arttığını göstermektedir.

Araştırmalarda veri toplama tekniği olarak mülakat (%44,73), belge tarama (%26,13), anket (%15,79), mülakat-anket (%7,89) ve belgetarama-mülakat (%5,26) yöntemlerinin kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Kadın gazetecilerin konu edildiği araştırmaların alan bazındaki dağılımına bakıldığında İletişim'in %86,85 ile ön plana çıktığı görülmektedir. İletişim başlığı altında Gazetecilik, Halkla İlişkiler ve Tanıtım, Yeni Medya ve Gazetecilik, İletişim Tasarımı ve Yönetimi, İletişim ve Toplumsal Dönüşüm, Medya ve Kültürel Çalışmalar, Kadın Çalışmaları, Basın Yayın, Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Ana Bilim Dalları'ndaki çalışmalar toplanmıştır. İşletme (%2,63), İktisat (%2,63), Hukuk (%2,63), Sosyoloji (%2,63), Eğitim (%2,63) alanlarında birer çalışma yapılmıştır. Bu da kadın gazeteciler ile ilgili çalışmaların büyük oranda İletişim alanında yapıldığı, diğer alanlarda bu konuya fazla ilgi gösterilmediği tespit edilmiştir.

Kadın gazeteciler ile ilgili 38 araştırmanın 30'unda anahtar kelime başlığına ve kelimelere yer verilmiştir. Bu araştırmalarda, 71 anahtar kelime kullanılmıştır. Araştırmalarda en fazla kullanılan anahtar kelimelerin kadın gazeteci (6), kadın gazeteciler/gazeteciliği (6), kadın/lar (9), toplumsal cinsiyet/roller (10) ve basın/medya'nın (12) olduğu görülmektedir.

Araştırmalarda Gazetecilik ve Yerel Basın/Yerel Medya'nın dört (4) kez, Ataerkil/Ataerkillik'in üç (3) kez, Kadın Hakları, Cinsiyet-Cinsiyetçilik, Cam Tavan Sendromu/Engelleri ve Spor'u iki (2) kez, Kadın Medya Çalışanları, Kadın Yerel Gazeteciler, Medyada Kadın İşgücü, Medyada Çalışan Kadınlar, Kadın Medya Profesyonelleri, Medya ve Kadın, Yeni Medyada Kadın, Kadın Çalışanlar, Kadın Çalışmaları, Kadın İşgücü, Kadın Yönetici, Yerel Medyada Yönetici Kadınlar, Yazılı Basında Kadın Yöneticiler, Kadın Emeği, Ücretli Kadın Emeği, Kadın İmgesi, Kadın Olgusu, Osmanlı'da Kadın, Gazeteci, Manşet Gazetecisi, Savaş Muhabirliği, Hakikat Araştırmacısı, Yerel Gazeteci, Sosyal Medya, Prekarizasyon, Derinlemesine Mülakat, Türkiye, Avrupa Birliği, Gaziantep, Erzurum Basını, Medya İşletmeciliği, Medya Çalışanları, Haber, Uçan Haber, Yumuşak Haberler, İletişim, İletişim Fakültesi Mezunları, Cinsiyet Ayrımcılığı, Cinsiyetçi Söylem, Eril Dil, Güç Mesafesi, Fikrin Cinsiyeti, Engel, Mobbing, Kimlik, Türk Sineması, Yeşilçam, İmaj, Mit, İmge, Sobsister, Uçan Süpürge, Tükenmişlik, Yaşam Doyumu, Siberfeminizm, Kamusal Alan, Modernleşme/Çağdaşlaşma/Batılılaşma, Tanzimat Dönemi ve Mesleki Eğitim'in bir (1) kez kullanıldığı belirlenmiştir.

Sonuç olarak, kadın gazeteciler üzerine yapılan çalışmaların büyük bir çoğunluğunun 2016-2022 yılları arasında yapıldığı, makale ve tez gibi bilimsel araştırmalarda bu konuya çok sık olmasa da yer verildiği, nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı çalışmaların ağırlıklı olduğu, veri toplama tekniği olarak en çok mülakat'tan yararlandığı, en fazla İletişim alanında çalışma yapıldığı, kadın gazeteci, kadın gazeteciler/gazeteciliği, kadın/lar, toplumsal cinsiyet/roller ve basın/medya'nın en fazla kullanılan anahtar kelimeler olduğu saptanmıştır.

Varılan sonuçlar doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir. Kadın gazetecilerle ilgili nitel araştırmaların yanı sıra yeni çalışmalarda nicel ve karma araştırma yöntemleri kullanılabilir. Araştırmalar, uluslararası literatüre katkı sağlaması adına Türkçe'nin yanı sıra diğer dillerde de yapılabilir. Bu sınırlı sayıdaki araştırmaların yanı sıra kadın gazeteciler üzerine daha fazla çalışma yapılabilir. Kadın gazetecilerin çalıştığı medya sektörü genel olarak İletişim alanında olmakla birlikte bu konu farklı alanlarda da araştırmalara konu olabilir. Çalışanların meslektaşlarından, yöneticilerinden ve ailelerinden ne ölçüde etkilendiği gibi durumlar

belirlenebilir. Bu araştırmaların yanı sıra kadın gazetecilerin çalışma hayatında yaşadıkları problemler ve çözüm yöntemleri üzerine çalışmalar yapılabilir.

Ayrıca kadın gazetecilerle ilgili daha sonra araştırma yapacak bilim insanlarına katkı sağlama adına ulusal literatürde ulaşılabilir nitelikte olan tüm araştırmalara kaynakça bölümünde yer verilmiştir.

Kaynakça

- Akner, N. (2020). Türkiye’de medyanın toplumsal cinsiyeti: medya profesyonellerinin erkek egemen medya yapısına dair algıları. *Researcher: Social Science Studies*, 8(2), 40-61.
- Alakent, B. (2021). Türk basınında kadın gazetecilerin istihdamında karşılaşılan sorunlar. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Arel Üniversitesi.
- Alemdar, K. (1981). *Türkiye’de çağdaş haberleşmenin tarihsel kökenleri*. A.İ.T.A Yayınları.
- Almaz, F. (2021). Türkiye’de iş ahlakı ve iş etiği üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin analizi: sistematik derlemeye dayalı nitel bir araştırma. *İş Ahlakı Dergisi*, 14(2), 329-363.
- Alpsoy, İ. (2016). Erzurum yerel ve yaygın basın kuruluşlarında çalışan kadın gazeteciler üzerine bir alan araştırması. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Arık, E. (2013). *Sosyal medyada mahremiyet görünümleri*. A. Büyükaslan ve A.M. Kırık (Ed.), *Sosyal Medya Araştırmaları I*, (s.103-132) içinde. Çizgi Yayınları.
- Asker, A. (1990). Türk basınında kadın gazeteciler. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Asker, A. (1991). *Kadın gazeteciler*. Tezler Dizisi: 5. Gazeteciler Cemiyeti Yayınları: 34.
- Atabek, N. ve Dağtaş, E. (1998). *Kamuoyu ve iletişim*. ETAM A.Ş. Matbaa Tesisleri.
- Avdullahu, A. (2015). Medyada kadın işgücü ve cinsiyetçilik: kosova’daki kadın gazeteciler örneği. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ege Üniversitesi.
- Aybay, Y. (2006). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde kadın gazetecilerin konumu. *Küresel İletişim Dergisi*, (1), 1-24.
- Aydoğan, F. (2013). *Medyadan yansıyanlar*. Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Aytaç, B. (2003). The question of women in the works of Selma Riza and May Ziadeh, *orient am scheideweg*, Verlag Dr. Kovac, M. Tamecke (Edt.by.), s.309-319
- Aziz, A. (2010). *İletişime giriş*. Hiperlink Yayınları.
- Bakırcı, F. (2013). Modern Türkiye’nin oluşumunda Tanzimat Dönemi kadın gazeteci ve yazarların rolü (1839-1918). [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Balcı, F. ve Gergin, N. (2008). *Medya ve çocuk: medyadaki şiddetin çocuklara etkisi*. Y. Giritli İnceoğlu ve N. Akner (Ed.), *Medya ve çocuk rehberi* (145-170) içinde. Eğitim Kitabevi.
- Balta Peltekoğlu, Z. F. (1988). Cumhuriyet döneminde Türk basınında kadın gazeteciler. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi.

- Battal, F. ve Seyrek, E. (2022). Türkiye’de etik liderlik ve etik kodlar üzerine yapılan lisansüstü tezlerin analizi: Sistemik incelemeye yönelik nitel çalışma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 13(36), 1170-1185.
- Besler, S. ve Oruç, İ. (2010). Türkiye’de ve yazılı basında kadın yöneticiler. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 17-38.
- Bilecen, N. S. (2020). Yerel basında kadın çalışanların konumu ve sorunları: Giresun yerel basın örneği. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(22), 159-172.
- Chomsky, N. ve Herman, E. S. (1998). *Medya halka nasıl evet dedirtir: Kitle iletişim araçlarının ekonomi politikası*, (B. Akyoldaş, T. Han ve M. Çetin, Çev.). Minerva Yayınları.
- Çalışır, G. (2003). Ulusal basında düşünce yazarı kadın gazeteciler. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Çilingir, A. (2017). İletişim alanında içerik analizi yöntemi kullanılarak yapılan yüksek lisans ve doktora tezleri üzerine bir inceleme. *Erciyes İletişim Dergisi “akademia”*, 5(1), 148-160.
- Çoban, S. (2007). Eleştirel Bir Bakışla “Kamu Hizmeti Yayıncılığı. C. Bilgili ve N. Tan Akbulut (Ed.), *Medya Eleştirileri 2007 “Gerçeğin Dışındakiler”* (s.137-161) içinde. Beta Yayınevi.
- Delano A. (2003). Women Journalists: what’s the difference. *Journalism Studies* 4/2. 273-286.
- Demir, H. (2020). Toplumsal cinsiyet rollerinin kadın gazetecilerin algı ve haber üretim pratiğine etkisi: Gaziantep ili örneği. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziantep Üniversitesi.
- Dinç, E. S. (2019). Türk spor medyasında kadın gazetecilere yönelik cinsiyet ayrımcılığı. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 97-112.
- Erdem, C. (2018). Medya okuryazarlığı araştırmalarında eğilimler: Lisansüstü tezlere bir içerik. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 11(4), 693-717.
- Eyyuboğlu, H. (2010). Basında kadın. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Geçer, E. (2013). *Medya ve popüler kültür: diziler, televizyon ve toplum*. Metamorfoz.
- Gezgin, S. (2003). Gazeteciliğin ve Türk yazılı basınının kısa tarihsel perspektifi (Bölüm 1). *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Hakemli Dergisi*, 0(18), 11-22.
- Girgin, A. (2009). *Türkiye’de yerel basın*. Der Yayınları.
- Gönenç, A.Y. (2013). Günümüz Türkiye’inde kadın gazeteciler. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (17), 23-30.
- Gönenç, E. Ö. (2003). Siyasal yaşamın belirlenmesinde kitle iletişim araçlarının rolü. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (17), 24-41.
- Habermas, J. (2010). *Kamusal yaşamın yapısal dönüşümü*, (T. Bora ve M. Sancar, Çev.). İletişim Yayınları.
- İlgaz Büyükbaykal, C. (2007). Medyada kadın olgusu. *İletişim Fakültesi Dergisi*, 0(28), 19-30.
- İşık, M. (2005). *Kitle iletişim teorilerine giriş*. (2. Baskı). Eğitim Kitabevi.

- İşıkay, Ç. ve Taslak, S. (2011). İşyeri nezaketsizliği: ulusal literatür üzerine bir içerik analizi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18(39), 521-552.
- İnceoğlu, İ. (2000). Siyasî gündeme toplumsal cinsiyet boyutu katmak: türkçe gazetelerde kadın köşe yazarları üzerine bir çalışma (1999-2000). [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Karaduman, M. (2017). Yerel medya çalışanlarının eğitim düzeyleri ve mesleki yeterlilikleri: Antalya örneği. *Akdeniz İletişim Dergisi*, 0(28), 284-301.
- Karaman, D. (2006). Türk basınında kadın gazetecilerin yönetim kademelerinde temsili. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler*. (33. Baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Kılıç, A. (2013). Türk basınında kadın gazetecilerin yönetim ve üretim kademelerindeki konumu. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Kırımlı, Y. (1988). Sarı basın kartı sahibi kadın gazetecilerin sosyo-ekonomik kültürel yapıları. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Maltepe Üniversitesi.
- Kızılca, F. K. ve Karagöz Kızılca, G. (2018). Türkiye’de iletişimciler ve preker emek: Gözden kaçmış bir veri tabanından bulgular. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, 29(9), 9-30.
- Kiraz Demir, S. (2020). Siberfeminizm çerçevesinde yeni medyada kadın gazeteciler üzerine bir araştırma. *Kadın/Woman 2000 Kadın Araştırmaları Dergisi*, 23(1), 133-154.
- Koloğlu, H. (2019). Yerel yazılı basında çalışan kadın gazetecilere yönelik mobbing ve mücadele yöntemleri: Antalya örneği. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Akdeniz Üniversitesi.
- KSGM (2006). Kadın istihdamını geliştirme projesi, kadının statüsü ve sorunları genel müdürlüğü. Ankara.
- Kuyucu, M. (2013). Medyada kadın olmak: Medya işletmelerinde çalışan kadınların Sorunları. *Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi*, 2(6), 29-62.
- Küçükalkan, Y. ve Demirel, M.B. (2021). Savaşı anlatan kadın muhabirler. *Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 3(2), 19-27.
- Maiğret, E. (2012). *Medya ve İletişim Sosyolojisi*. (H. Yücel, Çev.). İletişim Yayınları.
- Nalçaoğlu, Halil (2005). *Medya ve toplum ilişkisini anlamak üzere bir çerçeve*. S. Alankuş (Ed.). *Medya ve Toplum* (s.51-64) içinde IPS İletişim Vakfı Yayınları.
- Olgun, E. O. (2017). Medya haberlerinin güven algısı üzerinde etkili olan faktörler: Konya örneği. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Özay, E. N. (2018). Yerel medyada çalışan yönetici kadınlar: Aydın ili örneği. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi.
- Özsoy, S. (2016). Gazeteci adaylarının toplumsal cinsiyet bağlamında spor medyasına bakışı. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (26), 85-102.

- Özsoy, S. Kurt, E. M. ve Tüt, N. D. (2022). Yerel basında kadın çalışanların sorunları. *Kritik İletişim Çalışmaları Dergisi*, (1), 1-13.
- Sarıgül, A. (2023). Sosyal medya ve örgütsel eylemler. M. Avcı ve E. Kara (Ed.), *Birey Örgüt ve Toplum* (s. 15-26) içinde. Eğitim Yayınevi.
- Sarışın, M. (2020). Medya sektöründe çalışan kadınların konumu ve yaşadıkları zorluklar: Ordu yerel medyasında çalışan kadınlar ve ulusal gazete künyelerinin incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 16-29.
- Seçkin, G. (2004). Ulusal medyada haber üretim sürecinde çalışan gazetecilerin ekonomik ve sosyal statüsü üzerine bir alan araştırması. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Seyrek, E. (2023). Türkiye’de işe gömülmürlük üzerine yapılan araştırmaların içerik analizi. *İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (32), 186-208.
- Şahin Kırıl, F. S. ve Asit, G. (2017). Kadın gazetecilerde mesleki tükenmişlik ve yaşam doyumu. *Mediterranean Journal of Humanities*, 7(1), 289-298.
- Şen, Ö. (2019). Medya çalışanı kadınlarda güç mesafesi ve toplumsal cinsiyet rolleri algısı açısından cam tavan engelleri. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Tekvar, S. O. (2016). Kadın gazeteci olmak: uçan haber “kadın ve medya” özel sayısının incelenmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 435-445.
- Tokgöz, O. (1987). *Temel gazetecilik*. Ankara Üniversitesi Basın Yayın Yüksekokulu Yayınları.
- Tufan-Tanrıöver, H. (2000). Medya sektöründe kadın işgücü. *Toplum ve Bilim*, (86), 171-193.
- Tuna, A. B. (2021). Kadın gazetecilerin anlatısında sosyal medyadaki cinsiyetçi dil ve taciz. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bilgi Üniversitesi.
- Ünal, B. (2020). Türk sinemasında kadın gazeteci imajı: 1940-1980. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, (4), 67-89.
- van Zoonen, L. (2014). *Medyaya Feminist Yaklaşımlar*. S. İrvan (Der.), *Medya Kültür ve Siyaset* (s. 365-398) içinde. Pharmakon.
- Yapar Gönenç, A. (2003). Günümüz Türkiye’inde kadın gazeteciler. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 0(17), 23-29.
- Yaylagül, L. (2006). *Kitle iletişim kuramları: Egemen ve eleştirel yaklaşımlar*. Dipnot Yayınevi.
- Yazıcı, Ö. (2012). Yerel medyada çalışan kadın gazeteciler ve karşılaştıkları zorluklar: antalya örneği. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Akdeniz Üniversitesi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (8. Basım). Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, B. (2015). *İçerik çözümlemesi yönteminin tarihsel gelişimi uygulama alanları ve aşamaları*. B. Yıldırım (Ed.), *İletişim Araştırmalarında Yöntemler* (s.105-154) içinde. Literatürk Yayınları.

Yıldız Kaya, T. (2022). Yerel basında kadın çalışanlara yönelik cinsiyetçi yaklaşım, malatya örneği. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi.

Yücebaş, S. (2021). Yerel basında kadın gazeteciler: Gaziantep örneği. *İstanbul Arel Üniversitesi İletişim Çalışmaları Dergisi*, 9(20), 85-116.

Katkı Oranı Beyanı

Yazarlar makaleye eşit oranda katkı sunmuşlardır.

Çatışma Beyanı

Makalenin yazarları, bu çalışma ile ilgili taraf olabilecek herhangi bir kişi ya da finansal ilişkileri bulunmadığını dolayısıyla herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan eder.

Destek ve teşekkür

Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.